

Eläin ja sen valkoinen pyöveli.

1929

Vanha sanonta „ihminen on suurin petoeläin” on käsitetty tyhjäksi korulauseeksi, ehkäpä kunnioitettavaksi arvonimeksikin enemmän kuin totuudenmukaiseksi luonnehtimiseksi. Ja kuitenkin on valkoinen ihminen ahneudellaan ja voitonhimollaan, raakuudellaan ja julmuudellaan, vastuunalaisuuden ja arvokkuudentunteen puutteellaan muihin maan olentoihin nähden historiaansa painanut lähtemättömän tahran ja todenteolla ansainnut petoeläinimityksensä.

Mutta miksi juuri valkoinen ihminen? Eikö hän jatkanut siitä, mihin villi ihminen lopetti? Usein väitetään, että sivistysihmisen verivalta eläinten yli on vain perintöä villeiltä ja näitten luonnollisesta eläinten elämän käsityksestä, jonka mukaan se on jotain loitompaa ja ala-arvoisempaa, vain ihmisen hyödyksi olevaa. Kehitysoppi olisi muka selvittänyt, ettei ihminen ole eläimistä melkoisesti poikkeava olento ja nykyaika pitäisi eläintä, ellei juuri saman perheen, niin ainakin saman kunnan jäsenenä. Mutta todenteolla alkeelliset kansat pitivät eläintä ihmisten vertaisina enemmän kuin sivistyneet pitävät. Kehitysoopin johtopäätökset eivät ole tässä vaikuttaneet henkilöllisyyteen. Teoriat ovat jääneet teorioiksi.

Aivan selvää on, että alkeelliset ihmiset olemisen taistelussa käyttivät, minkä kykenivät, luonnon antimia, mutta se ei suinkaan sisällä, että he olisivat katsoneet omaavansa sellaisen poikkeusaseman elävien olentojen joukossa, jonka sivistysihminen ilman muuta on itselleen anastanut. Villi näkee kaikkialla luonnossa menetelmänsä esikuvia, kun hän ankaralla, usein verisellä kädellä tarttuu siihen, joka voi häntä hyödyttää, mutta valkoisella ei ole mitään luonnollisia esikuvia joukkomurhiensa puolustukseksi. Luonnonihminen tappaa häntä uhkaavat eläimet ja ne, joista hän voi saada ravintoa, vaatetusta, koristeita y.m., mutta

hän arvioi niitä toisella tavalla kuin nykyajan rosvoritari, hän pitää niitä taruolentoina, jumaluuden välähdyksen tai sukulaissielun omaajina.

Perinpohjaisesti on alkeellisen ihmisen suhtautuminen eläinmaailmaan sivistysihmisessä rikkonut tekniikan, s.o. metsästysaseitten ihmeellinen kehitys. Aseet ovat muuttuneet sellaisiksi, etteivät ne ainoastaan tee mahdolliseksi, vaan vieläpä miltei pakottavatkin otuksien teurastamisen jolla useinkaan ei ole mitään tekemistä tarpeen kanssa. Kun saadaan niin suuri saalis, ettei sitä voida hyväksi käyttää, saavat raadot jäädä mätänemään. Kerrotaan, että Alaskassa on kerran tapettu 800,000 korvahyljettä, joista 700,000 poltettiin tai heitettiin mereen, jotta eivät niiden nahkojen hinnat alenisi maailman markkinoilla.

Omatunto kulkee kaukana aineellisen kehityksen takana ja se taasen ei ole vastuunalaisuustunteen kuuluvilla. Metsästyksen muutamat muodot ovat miesmäisestä urheilusta vaivoineen ja vaaroineen huonontuneet. Herännyt luonnontajunta voi kyllä vieläkin saada nautintoa päivän oleskelusta metsässä pyssy kädessä, vaikkapa tuo pyssy olisi kauas kantavakin ja varsinaisesti ruiskuttaisi luoteja. Näillä apuneuvoillaan, joita vastaan otukset eivät voi asettaa mitään suojakeinoja, ovat ihmiset muodostaneet muutamat metsästyksen maaliinammunnaksi. Poissa on tais-
telun luonne ja samalla jännitys.

Eräässä äsken ilmestyneessä ruotsalaisessa teoksessa imettävien eläinten kohtalosta kuvataan satamäärä jo tuhottuja tai kuolemaisillaan olevia eläinlajeja. Loppulause-
sunnossa sanotaan:

„Saa tosiaankin huolestuttavan kuvan imettävien eläinten asemasta maan päällä ja siitä kohtelusta, jonka alaisiksi ne ovat joutuneet ja edelleenkin ovat valkoisten „sivistysihmisten” taholta. Kaikkia lajeja, jotka vain jotenkin voivat tyydyttää nykyajan ihmisten voitonhimoa, vainotaan tuhoamiseen asti, ja mitä ei voitonhimo tuhoa,

se joutuu ajattelemattoman tietämättömyyden, ilkeyden ja usein järkyttävän julmuuden uhriksi.

Mitä tapahtuu silloin kun nuo eläimet ovat saavuttaneet lopullisen kohtalonsa, kun niitä ei enää ole maan pinnalla. Voimmeko toivoa jotain muutosta yksityisten ihmisten ja koko kansojen suhtautumisessa eläimiin, näiden eduksi. Tulevaisuus näyttää niin synkältä, ettei sitä uskalla toivoakaan. Eikö sen sijaan ole otaksuttavissa, että vastaiset sukupolvet hyökkäävät toisien lajien kimppuun, joita ei nyt uhata, ja valmistavat niille saman kohtalon, joka on tullut niiden tuhottujen heimolaisten osaksi. Näin on varmaan oleva asian laita, ellei saada aikaan voimakasta, tarkoitusperästään tietoista valistustyötä ja todella tehokasta, kansainvälistäkin lainlaadintaa.

Nykyaikana on esiintynyt eräs tekijä, joka viittaa siihen, että on valmistumassa muutos ihmisen suhtautumisessa eläimiin. Tässä kohdin on varmaan ajanmerkkinä tuo viime aikoina esiintynyt eläinkirjojen lukuisuus. Niiden tekijät työskentelevät jossain määrin ihanteellisten valtojen palveluksessa.

Vanhat eläinsadut ovat tehneet tehtävänsä esittämällä eläinolentoja ja luonteita kansalle. Nykyaikaiset kuvaajat käsittelevät eläintä enemmän sen itsensä tähden, vakavammin. He tahtovat esittää eläimet täydessä vapaudessaan. He esittävät todellisia eläinyksilöitä, jotka liikkuvat heidän kertomuksissaan. Se näyttää vastaavan suuren yleisönkin toivomuksia. Ihmishenki ikäänkuin vetäytyy eläin-sieluun etsimään lepoa.

Vanhassa Egyptissä oli lasten leikkikenttä Apis-härän temppelein pihamaalla. Heidän loruttelunsa pyhän eläimen läheisyydessä pidettiin ennustuksina, joitten selittäjä löytyi. Eläinten näkeminen saa täällä meilläkin lasten sielun kuvitteluihin, jotka aina uudistuvat heidän nähdessään eläimiä.

Vanhemmissakin herättivät eläimet jonkun verran aatteita, ovatko ne sitten peruja vanhoista saduista tai taivaan

eläintarhako niille leimansa antaa. Karhu esiintyy aina luonteena. Ja orava, kurki j.n.e. synnyttävät erisuuntaisia aatteita, koko luonto runsaine varastoineen vaikuttaa mielikuvitukseen.

Uskonnessa ja saduissa, runoudessa ja taiteessa väikyy epälukuisia eläinmuotoja, eikä liene ihmisen ihanteellinen riippuvaisuus eläimistä vähempi kuin aineellinenkaan. Mitäpä olisi ihmishenki, ellei se olisi niin sanoaksemme ottanut oppia jalopeuralta ja karhulta, joutsenelta ja kotkalta. Ja kuitenkin monet meistä eivät häpeäisi eivätkä arastelisi tuhotaksensa pelkästä ahneudesta tai julmuudesta näiden maanpinnan vanhojen sukujen viimeiset edustajat.

Mutta kaikki ihmiset eivät katsele eläimiä vain pais-teina, turkiksina, ihamäykkyinä tai yksinkertaisesti vain raatoina, eivätkä kaikki katso voivansa rankaisematta kohdella eläimiä oman mielivaltansa mukaisesti. Löytyy eläinystäviä ja eläinsuojelusyhdistyksiä, luonnonystäviä ja luonnonsuojelusyhdistyksiä, vieläpä lakeja ja asetuksia. Tosin kyllä. Ja jotain ovatkin ne saaneet aikaan, mutta vielä on jällellä enin ja tärkein. Eläinten ystävillä on suuria ansioita kotieläinten kohtelemisessa ilmenevän raakuuden ja julmuuden vastustamisessa. Jos he vain välttäisivät pikkumaisuuksiin takertumasta ja sellaisiin kysymyksiin, joita ei yhteisen kansan mies ole pystyvä arvostelemaan, niin tuottaisivat ne suurelle asiallensa vielä enemmän hyötyä. Kiihko- tai hentomielinen eläinten suojelija voi olla tarkoituserälleen vaarallisempi kuin hänen vastustajansa onkaan.

Antautumatta tuohon rahvaanomaiseen, usein uskonnollisvivahteiseen käsitykseen, että koko luonto on vain ihmisen tähden, yksinomaisesti sen palvelemiseksi ja huittamiseksi, havaitsemme luonnossa kirjoittamattoman lain, jonka mukaan ihminen voi eläimienkin joukosta tyydyttää elanto-, vaatetus-, tietopuoliset, teolliset, vieläpä ylellisyystarpeensa. Eläimet ovat hänen käytettävänään

samoin kuin hänkin niiden, milloin niin sattuu ja ne toistensa. Se on olosuhteitten historiallinen pohja.

Mutta suuremman teknillisen lahjakkuutensa vuoksi on ihminen yhä enemmän lisännyt ylivaltaansa eläinmaailman yli, kunnes hän viime vuosisatojen, varsinkin viime vuosikymmenien jälkeen on ehtinyt niin pitkälle, että luonnosta on hävitetty kaikki tasapaino, jos ihminen enää lukeekaan itsensä luontoon kuuluvaksi. Hän on kulkuneuvoissaan ja aseittensa täydellisyydellä saavuttanut poikkeusaseman, joka velvoittaa enemmän kuin ennen ja joka tekee välttämättömäksi määrätyn rajan asettamisen hänen isäntävalallensa luonnossa. Mutta missä löytyy tämä raja, ellei vastuunalaisuudentunnossa, joka toivottavasti seuraa lisääntyntä valtaa, vaikkei se olekaan samanaikaisesti ilmestynyt.

Ikävää kyllä ei löydy mitään yhtenäisyyttä maapallomme aarteitten hallinnassa tulevien polvien tarpeisiin ja

Kuvassa näkyvän miehen huvikseen surmaamia eläimiä.

vaatimukseen nähden, osoittaen se myöskin kuinka alhaisella tasolla ihminen luomakunnan herrana todenteolla on. Mutta korkeammin sivistyneet käsittänevät epäilemättä, ettei ole mitään syvällisempää tarkoitusta teknillisen ylivallan käyttämisessä eläinten hävittämiseksi, jotka eläimet ovat luonnonkuvan verrattomia osia, vieläpä jossakin määrin maan jatkuvan asuttavuuden ehtojakin. Alkaa herätä tunne, joka sellaista meidän ajallamme tapahtuessa leimaa sen iljettäväksi. Tämä tunne ilmenee jo monissa elävänä ja on sen laatuinen, että sen voi jakaa.

Jokainen, joka on selvillä siitä, mistä on kysymys, myöntää Europalle olevan suuremmaksi häpeäksi, että sen komein suur-otus, visentti on teurastettu viimeistä yksilöä myöten, kuin maanosallemme oli 50 vuotta sitten se, että Europan alkuvillihyvosen, tarpanin viimeisen yksilön tapoivat Venäjän talonpojat. Häpeäksi on taasen meille, että meiltä on sukupuuttoon hävitetty villipeura ja mäjähä, mutta jos 1900-luvulla viimeinen Suomen karhu seuranaan viimeinen kotka saa saman kohtalon, on häpeä meille monin verroin suurempi.

Maapallon eläinkuntaa vastaan nykyisin tähdättyjä tuhoisimpia jättiläishyökkäyksiä on valtamerien jättiläisiä, valaita vastaan kohdistettu. Muutamat napamaiden ihmisille arvokkaat, jopa välttämättömätkin eläimet, myskieläin ja muutamat hyljelajit voivat myös minä hetkenä tahansa saada lopullisen kuoliniskunsa sivistyneeltä pedolta, ihmiseltä.

Eläinsuojeluasiana on kehitettävä maailmanjärjestyksi, jonka johdossa ovat eläintieteilijät ja muut luonnontieteilijät, metsästäjät ja luonnonharrastajat, valtiolliset ja valtiotalouden miehet. Askel tähän suuntaan on otettu, kun on muodostettu kansainvälinen yhdistys visentin jäännösten pelastamiseksi ja uuden visentinrodun mahdolliseksi kasvattamiseksi.

Vielä on täytettävä vanha klassillinen tehtävä: ihmisten julmuuden eläimiä kohtaan tukahuttaminen. Tälle

alalle on enemmän kuin tähän asti suunnattava kasvatus ja opetus niinä vuosina, jolloin vielä voidaan vaikuttaa nuorison mieleen. Kehnoimmankin metsästäjän, olkoonpa hän sitten kansanmies tai urheilijoihin kuuluva, tulee olla selvillä, että se, joka esim. kiduttaa ketunpoikasta, jotta sen valitus houkuttelisi äidin paikalle, on syyllinen inhoitettavaan, rangaistavaan tekoon, vaikkapa kettu onkin vahinkoeläin. Surkeata on kuulla herrasmetsästäjään valittelevan, että on kielletty sellaiset kidutuskojeet kuin linnunraudat.

Sellaisen laajan, arvovaltaisen ja voimakkaan eläinsuojelusjärjestön päätehtävänä tulee kuitenkin olemaan niiden maapallon vanhojen poikkeusasemassa olevain eläinten pelastaminen, joita erikoisesti ihmisten elatukseksi ahdistellaan ja joiden olemassaolo on sen tähden uhattu. Meidän aikanamme ovat monet lajit häviämässä. Luonnon elävän kirjan ainekset rikotaan, eikä enää milloinkaan saada uutta painosta.

Ehkäpä budhalainen ja japanilainen hymyilisivät näille eläinsuojelun vähille vaatimuksille, sillä he pitävät kaiken tappamisen rikollisena, mutta syövät kuitenkin kalaa, „koska se on niin tuhma, että kuolee itse”. Moni länsimainen, sivistynyt idealistikin pitää edellä viitatus vaatimukset liian niukkoina eläinten perintöoikeuden turvaamiseksi.

Maapallon kohtalona on uhrien tekeminen. Luonnonihminen tyytyi vähään, sivistys vaatii joka päivä, joka hetki tuhansia uhreja. Monessa tapauksessa on sivistys teurastamassa kultaa munivan kanan, mutta silloin se myös on uhraamassa itsensä. Silloin ihminen ei enää ole renkaana luomisen ketjussa, vaan sen tuhojana.

HELSINKI 1924
OY. GUTENBERG AB.
KIRJA- JA KIVIPAINO

Ep 004